

Landslagets boksamling

Historikk

Det ser ut som at Landslaget bevisst begynte å bygge opp en boksamlingen etter krigen – på slutten av 1950-tallet bestod den av nesten 400 bygdebøker og rundt 300 bind allmenn historisk litteratur. Det kom fast inn rundt 80 publikasjoner, i tillegg til en del sporadisk. Landslaget hadde kontorer i Gyldenløves gate i Oslo og utover 1960-tallet sprengtes kapasiteten der.

Landslaget og Norsk lokalhistorisk institutt ble samlokalisert og i 1971 var biblioteket på omkring 5000 titler, hvorav 1900 var Landslagets boksamling. Det ble da vedtatt å deponere samlingen hos NLI – dermed fikk de to institusjonene et felles fagbibliotek, registrert og administrert av NLI. I 1997 vedtok Landslagets styre å overføre eierskapet av biblioteket til NLI – slik jeg forstår det dreier dette seg om materialet som befant seg hos NLI i Oslo, ikke materialet som allerede var i Trondheim. NLI's bibliotek var da på 13 643 bind.

I forordet til Heimens andreutgave i 1986 beskrev redaksjonssekretæren det som at biblioteket (det som befant seg i Trondheim) ble bygget opp av gaver. Utgivere og forlag sendte to eksemplarer – ett ment til biblioteket og det andre til forfattere som skulle skrive bokmelding. Denne praksisen har vært gjeldende siden, dog ikke med dobbelt eksemplar.

Boksamlingen i Trondheim vokste og daværende generalsekretær Jostein Molde skrev til styret i august 2005 at *«det har i de siste årene hersket en kaotisk situasjon i Landslagets bibliotek.»* Kort oppsummert var det ingen kapasitet til å håndtere mengden bøker annet enn å registrere litteratur ment som meldereksemplar til Heimen. Historisk institutt ved NTNU, som Landslaget leide lokaler hos da, trengte arealet selv og boksamlingen ble «slaktet». Styret og andre interesserte (NLI kompletterte en del til sin boksamling) fikk mulighet til å plukke med seg de de ville og resten ble pakket ned i esker og satt på lager. Det er dette materialet (samt det som har kommet inn siden) som ble satt opp på hyller igjen da Landslagets sekretariat fikk nye lokaler i 2018 i Bispegata 9b, Trondheim sentrum.

Boksamlingens nåværende innhold

Samlingen består av en rekke forskjellige typer litteratur – medlemslagenes årbøker, medlemsblader, bygdebøker, og annen historielitteratur. Den eldste delen av biblioteket stammer fra oppbyggingen på 1950-tallet. Samlingen kan best beskrives som en «restsamling» - det er som sagt bygdebøker, men det er sjeldent det finnes hele sett med alle bind – førstebindet er typisk sendt til bokmelding i Heimen.

Det som kan være av interesse er en del serier med årbøker og medlemsblader. Nasjonalbibliotekets prinsipp har vært at litteratur som skal pliktavleveres skal være offentlig tilgjengelig. En årbok utgitt av et historielag kan være en medlemsfordel, og er derfor ikke regnet som

en offentlig tilgjengelig utgivelse. Vi må anta at det er en god del litteratur i vår boksamling som ikke er pliktavlevert og derfor ikke digitalisert av Nasjonalbiblioteket.

Da NLI ble en del av Nasjonalbiblioteket i 2017, var en av forutsetningene for sammenslåingen at NLIs bibliotek skulle digitaliseres og tilgjengeliggjøres på Nasjonalbibliotekets nettsider. Dette fører i sin tur til at majoriteten av litteraturen som er oppstilt hos oss allerede er digitalt tilgjengelig på nb.no.

Registrering

Samlingen er ikke registrert. Som en del av redaksjonsarbeidet i Heimen har man tidligere registrert «innkommen litteratur» for seg. Disse oversiktene ble sendt redaksjonen som i sin tur valgte titler til melding. De bøkene som ble sendt bokmelder er ikke i Landslagets eie mer og listene over innkommen litteratur er ikke et godt utgangspunkt for en mulig registrering.

Da Landslaget flyttet inn i nåværende lokaler i Trondheim i Bispegata 9b i 2018, var et av målene å få boksamlingen satt opp i hyller. Samlingen ble oppstilt geografisk, etter fylke/kommune, og dette har gitt en god gjenfinnbarhet. Det øvrige materialet er delt i to, der periodika (som ikke har en lokal tilknytning) er satt opp for seg og andre utgivelser er satt opp etter Deweys desimalklassifikasjon. I denne siste oppstillingen er klassifikasjonen til NTNU Universitetsbiblioteket brukt som mal.

Omfang

Etter en kjapp oppregning er boksamlingen på 123 meter. Dette er litteraturen som er satt opp i hyllene (det er anslagsvis 4-5 meter som ikke er oppstilt) og selvsagt ikke restopplag av egne tidsskrifter.

21. juni 2024

Tor Anders Bekken Martinsen